

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักบริหารในภาครัฐ : มุมมองบทบาทหญิงชาย

ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

.....

ปัจจุบัน “สิทธิมนุษยชน” เป็นประเด็นที่นานาประเทศให้ความสำคัญ โดยมีจุดเน้นเรื่องความเสมอภาคของการได้รับการปฏิบัติและได้รับโอกาสในฐานะของความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนมีเท่าเทียมกันในการแสดงศักยภาพ แต่บางครั้ง “บทบาท” ที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายที่สังคมกำหนดขึ้นทำให้ผู้หญิงและผู้ชายได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันเป็นเหตุให้ “กลุ่มผู้หญิง” ซึ่งเป็นประชากรครึ่งหนึ่งของโลกไม่ได้รับโอกาสในการแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่

บทบาทหญิงชาย นับเป็นมุมมองหนึ่งในการบริหารงานบุคคลภาครัฐแนวใหม่ กล่าวคือ

- เพื่อใช้ในการวิเคราะห์บุคลากรขององค์กร และลูกค้า/ผู้รับบริการ
- เพื่อศึกษาถึงทรัพยากรหญิงและชายในองค์กรเพื่อให้อำนาจหน้าที่ที่เอื้อต่อการทำงานของบุคลากรทั้งชายและหญิง
- เพื่อการศึกษาถึงองค์ประกอบของความเป็นผู้หญิงและผู้ชายในสังคม ซึ่งไม่ใช่การศึกษาเรื่องเพศหญิง/ชาย ในองค์กรหรือการเรียกร้องสิทธิของเพศหญิง
- เมื่อนำมุมมอง “บทบาทหญิงชาย” มาใช้ก็จะสามารถให้บริการประชาชนทั้งหญิงชายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ทั้งนี้ การเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย ได้ถูกกำหนดเป็นเป้าประสงค์ไว้ในแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ว่า

“ให้คนในสังคมมีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายมีเจตคติที่เอื้อต่อการส่งเสริมบทบาทของหญิงและชายในการร่วมพัฒนาประเทศ สตรีได้รับโอกาสในการพัฒนาและมีส่วนร่วมในสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร และการปกครองอย่างเต็มที่ ทั้งให้สตรีได้รับการคุ้มครองทางสุขภาพ มีความมั่นคงในชีวิต และร่างกาย และเข้าถึงบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของสตรี”

สืบเนื่องมาจากประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ตามพันธสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย

- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ที่กำหนดว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่พึงประสงค์ไว้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนิดใด
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on civil and Political – ICCPR)
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – ICESCR)

- อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women – CEDAW) จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีเมื่อปี 2528
- ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) เมื่อปี 2538
- อนุสัญญาฉบับที่ 111 ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ พ.ศ.2501 (Convention Concerning Discrimination in Respect of Employment and Occupation)
- เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (Millennium Development Goals – MDGs)
- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child – CRC)

กอบรับหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย

มาตรา 30 “กำหนดว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศกระทำมิได้ มาตราที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมบุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ”

มาตรา 80 “กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2544 ให้มีผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชายในระหว่างกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งจะเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการหรือรองอธิบดีกรมฯ”

สรุป การดำเนินการขององค์กรภาครัฐที่เอื้อต่อความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ได้แก่

1. ขับเคลื่อนสังคมไทยให้มีการปรับเปลี่ยนเจตคติในเรื่องศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
2. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย พันธกรณีระหว่างประเทศ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
3. ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และบังคับใช้กฎหมาย เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
4. เร่งรัดให้ทุกหน่วยงานมีแผนแม่บทด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. ประสานเชื่อมโยงให้ภาคีทุกภาคส่วนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว สถาบันสื่อมวลชน ฯลฯ มีการขับเคลื่อนในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย
6. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ

.....